

HET VOGELSEIZOEN 1921.

NA nog enkele mooie opnamen van een grutto en een tureluur gedaan te hebben, bleef ik door bijzondere omstandigheden wel een week of drie uit het duin weg. Doch toen ik op mijn aanvraag 20 ringen voor zilvermeeuwen uit Leiden toegestuurd kreeg, werd ik weer naar Westelijk Schouwen heengedreven, nu naar den zeekant, de stuivende zandheuvelds, waar de zilvermeeuw haar home heeft.

Op een avond na 4 uur in Juli tuftte ik er heen en in gezelschap van den jacht-opziener ging ik op verkenning uit. We vonden enkele nesten met eieren, bij een van welk we een fopplankje zetten tegen Zondag d.a.v. Het verdere gedeelte van den avond brachten we door met het zoeken en ringen van jonge meeuwen, een aardige bezigheid. De meeste waren al zoo groot, dat we ze met twee handen moesten opnemen. Deze zaten dan ook niet meer in de nesten, doch weggedoken tusschen helm en helmwortels. Ze verrieden hun aanwezigheid door de honderden voetprenten in het zand. Waar geen spoor stond, behoefden we niet te kijken; waar je de figuurtjes zag, daar zaten ook jonge meeuwen. Tegen het donker hadden twintig vogels hun verlovingsring aan.

's Zondagsmiddags ging ik naar het meeuwennest met het plankje. De meeuw broedde nog, had zich dus niet door het vreemde ding laten verjagen. Ik maakte de camera voor de opname gereed, stelde het contact — de vogel moest zichzelf ver-eewigen — en we gingen heen. Een half uur later kwamen we terug. Bij onze nadering zagen we de meeuw opvliegen op 5 M. afstands van 't nest. Ze was er nog niet bij geweest. Na weer een uur had ze nog geen contact gemaakt. Weer trokken we af, terwijl we den tijd kortten met het zoeken naar nesten van vischdiefjes, die dit jaar in grooten getale hoog op de duinplateaux nestelden. Aan den rand van een inzinking komende, zagen we vlak voor ons een groote zilvermeeuw opvliegen. In het nest was een jong bezig uit het ei te kruipen; terwijl er nog een aangepikt ei naast lag.

Hier was zeker een mooie kans, al was de vogel niet op de vreemdigheid voorbereid. Binnen een half uur was de camera versjouwd naar dit nest en stond voor de opname gereed. We waren 30 M. verwijderd van een diepe duinpan, langs de steile hellingen, zoowel als in de laagte, begroeid met allerlei struiken en lagere planten, het schilderachtigste plekje van het heele duinlandschap. We trokken daarheen, en lieten ons langs de helling afglijden tot onder het gebladerte. Hier verborgen zou de meeuw zich door ons wel niet laten verontrusten, te meer, daar de drang naar het nest wel groot zou zijn. Toch bleven beide vogels, man en vrouw lang naar onzen kant afdraaien, soms in onze richting neerschietend, alsof ze ons wel ter dege zagen zitten. Eindelijk werd het rustig, en toen we een goed kwartier de vogels niet zagen, ging ik eens kijken. Nauwelijks echter stak ik het hoofd uit het groen, of ik had al een der vogels boven me. Aan het contact was niet geraakt; de meeuw dus nog niet op 't nest geweest, zoodat ik weer de koelte van mijn wilg opzocht. De jacht-opziener,

die al 3 keeren gezegd had, dat hij niet langer blijven kon, ging nu heen, een eindweegs vergezeld door de scheldende meeuwen. Dat kon mijn kans op een spoedige opname slechts verhoogen, dacht ik. Toen de man ver genoeg weg was, kwamen de meeuwen terug en werden dadelijk rustig: ik hoorde of zag ze niet meer. Inderdaad vloog een kwartier later bij mijn nadering de meeuw van het nest: de opname was gedaan.

Door deze ervaring geleerd, liep ik, na een nieuwe plaat voorgeschoven en het contact hersteld te hebben, de helling af en de duinpan door, tot de meeuwen, die me luidruchtig uitgeleide deden, terugkeerden. Toen dook ik achter een dichtbebladerden vlierstruik neer en sloop tusschen en onder takken en struweel door, zoover mogelijk te-

rug, waar ik bij een ijle wilg een geschikte waarnemingspost vond. Ik dacht vandaar de bewegingen van de meeuw wel te kunnen volgen. Ik keek in de richting, keek scherp toe en onderscheidde ver in de hoogte, de camera, met iets wits er naast. Zou... wacht, gauw den kijker er op, zoowaar het was de meeuw. Ja, hij stond daar, naast of

Zilvermeeuw.

Foto J. VIJVERBERG.

op het nest, dat kon mijn prisma me ook niet met zekerheid zeggen. De vogel bewoog, draaide wat af. Als hij zoo vlak bij het nest stond, kon hij er evengoed op gaan. Wat zou hem weerhouden. Hij had bepaald al contact gemaakt en was voor den klap van den sluiter even teruggedeeind. Ja, dat moest zoo zijn. Ik erop af; 't contact onaangeroerd. Weer terug naar dezelfde plaats. Gekeken; de meeuw stond weer op dezelfde plaats, onbeweeglijk, een half uur lang. Eindelijk kwam er beweging; een oogenblik nog en daar ging de meeuw de lucht in. De tweede plaat was belicht. Met 2 mooie meeuwen in de tasch ging ik dien avond naar huis.

Met het voorgaande is in hoofdzaak mijn wedervaren in het duingebied verteld. De vorige jaren kwam ik er veel meer, van Mei tot tegen Augustus aan, zeker elke week. Dit jaar echter was er iets in me, dat me weer naar de eendenkooi van Ellemeet dreef. 't Was jaren geleden, sinds ik daar mijn laatste foto verkreeg. In 1915 was de kooi en van eigenaar en van kooiker veranderd en ik vernam al gauw, dat de eerste

de bescherming van de daar broedende vogels tot het uiterste wilde doorvoeren. Toen er een grutto zat te broeden, kreeg ik vergunning dezen vogel te fotografeeren, doch slechts voor één middag. Aangezien de vogelfotograaf in den regel zijn eerste bezoek besteden moet aan de voorbereidende maatregelen, maakte ik van deze gelegenheid geen gebruik en bleef zelfs 5 jaren achtereen uit de kooi weg. Niet, omdat ik me verongelijkt gevoelde, nu ik daar den vrijen teugel niet meer had — integendeel, op zoo'n mager rantsoen gesteld — o neen, ik apprecieerde het in den nieuwen eigenaar zoo zeer, dat hij zoo'n zorg voor zijn vogels had, dat ik geen aanspraak wilde maken op een gunst, die hij — tot mijn groot genoegen — elk ander weigerde. Vooral de kluit was zijn lievelingsvogel; er mocht van dezen niet één enkel

Kokmeeuw.

Foto J. VIJVERBERG.

ei, waarvoor dan ook, geroofd worden. Naast den kievit is de kluit ook mijn favoriet, zoo-dat ik voor den nieuwen eigenaar der kooi warme sympathie gevoelde. Te vragen eens een kluit te fotografeeren leek me dan ook vanzelf alledwaast en daar alle andere daar broedende vogels ook elders op het eiland nestelden en ik bovendien inmiddels vrijen toegang had gekregen tot de beroemde hillen in de inlagen, en tot

het afgesloten duingebied, had ik er niet veel hartzeer van, de kooi — in mijn geval — rechts te laten liggen. Dit jaar echter wilde ik wat meer studie van eenden maken en daar alle doortrekkende soorten daar van dichtbij te zien waren, was ik vroeg in 't voorjaar al aan de kooi. Vele herinneringen kwamen me te binnen, toen ik het oog weer over de lage, zilte vlakte liet gaan en ik kreeg weer lust in 't broedseizoen met de camera terug te keeren. Wat dan ook gebeurde. De kluit zou op een 13 × 18 plaat. Maar van een hokje mocht geen sprake zijn. Daarom moest het maar weer automatisch gebeuren. Op het lage slikveld dicht achter de kooikerswoning vond ik twee kluitennesten vlak bij elkaar. Ik stelde de camera, het contact boven de eieren en ging op 50 M. afstands achter een wal het zaakje afloeren. Na amper een kwartier was de opname gedaan, wat me in 't minst niet bevreemde. De vogels, zoo dicht bij de menschelijke bedrijvigheid, zagen zoo gauw geen gevaar in iets vreemds. Ik had gauw 3 opnamen en ging platen wisselen in den kelder van het kooikershuis.

Daarna ging het op een kokmeeuw af, die binnen de schutting aan den rand van den vijver broedde. Of liever: er broedden daar een tiental meeuwen dicht bij elkaar. Een paar meter ervandaan lag een hooge, dichtbegroeide aarden wal. Een der kokmeeuwen kreeg de lens recht op zich gericht; ik maakte alles klaar voor de opname en kroop met mijn morsesleutel — ik zou zelf contact maken — achter een dichtbebladerden struik op den wal. Luid krijschend vielen de meeuwen al gauw, de een na de ander neer, maar de ware Jozef liet zich lang wachten, wel meer dan een half uur, terwijl alle andere, die ook vlak bij de camera hun nest hadden, present waren. Ten laatste kwam ik te voorschijn en stelde in op een ander nest, waarna ik binnen een half uur driemaal belichtte.

Hiermede was mijn werkzaamheid in en om de eendenkooi weer ten einde, daar door een onvoorziene omstandigheid mijn volle belangstelling gevraagd werd voor een nieuw, wel beperkt, maar toch tamelijk rijk vogelgebied, vanaf mijn woonplaats precies in tegenovergestelde richting gelegen, op het, in verband met den vogelstand, nog niet genoemde Duiveland.

De Vereeniging tot Bescherming van vogels in Nederland zou haar Algem. Vergadering dit jaar (1921) houden in Zierikzee. Den dag na deze vergadering zou een excursie door het eiland gehouden worden, om de vogelkolonies in inlagen en duinen te bezichtigen, waarbij mijn persoon als leider zou optreden. Daar vele landbouwers op ons eiland een auto houden, kwam ik op het idee, voor de ongeveer 70 deelnemers aan de excursie aan een 20 tal landbouwers te vragen, of ze dien dag, hun auto en hun persoon in dienst wilden stellen van bovengenoemde vereeniging. Ik had een landbouwer op het oog, die dit zaakje wel voor me zou kunnen opknappen. Hij woonde onder Nieuwerkerk, in Duiveland. Ik bracht hem dus op zekerden avond een bezoek, om de zaak te bespreken. Hij zei me zijn medewerking en steun toe, en dat de autotocht den bewusten dag zoo schitterend afliep, was dan ook hoofdzakelijk zijn werk.

Maar toen we dan bij mijn bezoek de autoquaestie afgehandeld hadden, kwamen de vogeltjes aan de beurt en hoorde ik, dat de man in een laaggelegen gebied voor zijn deur een aardige kolonie kluiten had.

Vanaf het dorp Nieuwerkerk strekt zich een binnenwater uit in de richting van het nu ingedijkte Dijkwater. Het heet het „Steenzwaan”. Aan de lage oevers van dit water en op de eilandjes er in broedden vroeger massa's kluiten en vischdieven. Sinds enkele jaren nu heeft de landbouwer, hierboven bedoeld, de achterste helft van dezen plas drooggelegd. Een metallieken molen maalt nu het overtollige water weg. Het lage gebied is echter bij lange na niet overal vaste grond. Op sommige plaatsen kan men royaal tot zijn middel wegzakken in een zwarte pap, die door een bedrieglijke vegetatie op de dunne bovenkorst niet daaronder wordt vermoed. Men wordt intusschen wel intijds gewaarschuwd; als men zijn voeten ziet verdwijnen als in een Smyrnasch tapijt en de dunne korst voor zich in golvende beweging ziet, dan is het zaak, maar gauw steviger grondvesten op te zoeken. Dit lage gebied, aldus gesitueerd, met een breede sloot in de lengte er midden door en ontelbare korte moddersloten

loodrecht hierop, is voor onze kluiten nog een veel idealer broedplaats, dan de lage, begroeide zoomen van den plas vóór de droogmaking waren. Ook de vischdieven vroeger daar eilandbewoners, hebben zich in de verandering geschikt, een enkele kokmeeuw zit er bezig tusschen, terwijl op de met gras begroeide deelen de tureluur vrij talrijk nestelt. Ook zet er zich een enkele kievit neer, en ontbreekt evenmin de cosmopoliet, die zich aan elke verandering aanpast, de scholekster.

Doordat mijn tijd te veel in beslag werd genomen door de voorbereidende maatregelen voor den vogeltocht, bleef het Steenzwaan tot zoolang voor mij onbekend terrein. Maar niet zoodra was de excursie achter den rug, of ik tufte er na schooltijd

Kluit.

Foto J. VIJVERBERG.

heen. Na 20 minuten was ik ter plaatse en begon mijn verkenningstocht. De eigenaar had me gezegd, dat hij dit seizoen veel meer vogels had dan andere jaren, wat hem bijzonder genoeg deed. Een knecht, dien hij betrapte op het rooven van kluiteieren, werd op staanden voet weggejaagd.

Ik was verrukt over den rijkdom van vogels en nesten, die ik daar in het beperkte gebied aantrof en daar het voor nestroovers zonder veel bezwaar te bereiken was, besloot ik spontaan, den Secretaris der Ned. Verg. tot Bescherming van Vogels, te vragen, het gebied onder bewaking te stellen van een of twee veldwachters. Ik kreeg bericht terug, dat ik de maatregelen maar moest treffen. Intusschen kwam het er niet van, daar de zaak niet zoo urgent meer was. De eigenaar had vanuit zijn woning het oog op het terrien; ik zelf kwam er sedert den eersten avond verscheidene keeren per week en dan, de meeste eieren waren al uit. Ik wist dit bij mijn allereerste

kennismaking wel reeds, maar aan het opdragen van speciaal toezicht aan veldwachters of jachtopzieners hecht ik groote moreele beteekenis. „Vogelbescherming is een zaak van volksopvoeding” zegt Thijsse ergens. Zoo denk ik er ook over. Men geeft den menschen voor hun bemoeiingen een redelijke vergoeding, maar het gevolg zal zijn, dat ze, juist door op de vogels meer te letten, dan ze vroeger deden, onbewust meer van de dieren gaan houden en ook elders, hun toezicht zullen gaan verscherpen en ze later, als zelfs van geen vergoeding meer kan worden gesproken, uit edeler motieven, door innerlijken drang — als het kan — geleid, meer in 't bijzonder op baldadige nestrooverijen en verstoring zullen toezien. Is het er dit jaar niet van gekomen, in '22 zoek ik, v.n.l. met het oog op het laatste, een paar mannetjes voor de bewaking van het „Steenzwaan” op.

Maar goed, er was hier weer werk aan den winkel en zóó dicht bij huis, dat ik er 's avonds na 5 uur (Zomertijd) nog naar toe kon om opnamen te doen. Ik kon nog eens een kluit fotografeeren, een vischdief, een tureluur en een scholekster. Ik vond nog met eieren, een tiental nesten van de kluit, wel dertig van vischdiefjes, een paar kokmeeuwen, drie tureluurs en twee scholeksters. Ik had van alle vogels wel mooie kieken, doch ik werkte hier zoo gemakkelijk en gevoelde me bij de landbouwers daar in de omgeving zoo thuis. Ik liet een hokje maken van riet en latten, dat ik versjouwen kon en nam mijn dubbele camera mee, met 2 lenzen, een uitvindsel van mezelf, dat me veel genot schonk. Met de bovenste camerahelft fotografeerde ik, de onderste deed eigenlijk dienst als zoeker, die me altijd door op het matglas precies deed zien, wat ik in de bovenste afdeeling op de plaat wilde brengen. Ik behoefde dus niet door een gaatje naar buiten te kijken, doch zag de vogels op het matglas naar het nest komen stappen. Die tooneeltjes waren voor mij op zichzelf al een bron van genot, terwijl ik op elken afstand van de lens den vogel scherp kon instellen en fotografeeren.

Met deze camera bracht ik verscheidene uurtjes bij de kluiten zoek en maakte nog vele opnamen op 13 x 18 formaat. Ik had natuurlijk ook enkele mislukkingen, doordat, als de vogel wat lang wegbleef, het licht te zwak werd, en ik toch, nu ik eenmaal zat, de zaak natuurlijk dwingen wilde. Een ding ondervond ik al gauw:

Scholekster.

Foto J. VIJVERBERG.

dat de kluiten lang niet zoo gedwee en gewillig waren als achter het kooihuis onder Ellemeet. Als ik ze binnen het uur op mijn matglas wilde hebben, verlangden ze, dat ik een helper meebracht, die ze gerust stellen moest door heen te gaan, als ik goed en wel zat. Ging ik onverzeld, dan kostte me dit veel tijd, terwijl ik dien in den laten namiddag niet missen kon, vandaar nog al eens onderbelichte platen. 't Was anders vaak aardig te zien, hoe de man-kluit — naar ik veronderstel — vrouwlief naar het nest trachtte te drijven, eerst met een zacht lijntje, dan met ruw geweld, gepaard gaande met snavelhouden en klappende vlerken. Maar zelf bleef sinjeur op eerbiedigen afstand. Soms ook kwam hij mee; hij zou ze dan wel brengen, ze zou wel zien, dat dat glazen oog een dood ding was en absoluut ongevaarlijk. Behoedzaam kwamen ze dan nader, manlief voorop, hoe dichterbij hoe voorzichtiger. Eindelijk waren ze dan nog een meter van 't nest. Plotseling schrikte manlief dan geweldig van niets, waarop beide haastig rechtsomkeert maakten en ijverig gingen zwabberen in de moddersloot vlakbij, alsof ze uitgehongerd waren. Als de tijd het toeliet, mocht ik een van de twee (man of vrouw?) ten laatste toch op het nest zien. Soms ook kon ik in een uur tijds net zooveel kieken maken, als ik wilde. Ook liet ik de kluiten weer zichzelf fotografeeren, als ik naar jonge vogels ging zoeken, om die te ringen. Dan had ik vaak binnen tien minuten succes, zeker, omdat ze dan alleen de vrees voor de camera hadden te overwinnen. Kortom ik maakte hier nog verscheidene mooie foto's, terwijl ik 30 jonge kluiten een aluminiumring aan den poot meegaf. Soms zaten deze nog in het nest, maar meestal vond ik de grootere onder aan den slootkant, onder een overhangend randje of achter een graszode of een kluit aarde. Zoo neergedrukt zittend laten ze zich gedwee grijpen, maar laat men ze los, dan maken ze beenen.

De sterns en meeuwen in de inlagen, weggedoken tusschen gras en riet, laten zich zoo nog grijpen, als ze reeds vliegen kunnen, zoodat het ringen der vogels een rustig werkje is, waarbij men zich niet behoeft te vermoeien:

Ook de vischdieven kregen een ringetje aan en ook van deze was de mentaliteit heel anders dan van hun soortgenooten in de inlagen, d.w.z. van de oude vogels. Ze waren geweldig kwaadaardig, en bestookten me zóó vinnig met den scherp snavel op den schedel, dat ik ze moest gaan verschrikken door met mijn pet te zwaaien of gewoon met mijn arm, terwijl ik soms een eind hout meenam. Dat hadden de vischdieven in Schouwen me nog nooit geleverd. Tusschen twee haakjes: een maand later leverden ze het me daar ook en las ik in de krant van iemand in Engeland, die voor de aanvallen van meeuwen de vlucht had moeten nemen. Zou mogelijk voedselgebrek, tengevolge van de droogte, de dieren zoo overspannen hebben gemaakt? Maar dat kan toch weer niet, waar de zee zoo nabij is. Hoe dan ook: 't leek toch wel, dat ze die hebbelijkheid speciaal dit jaar vertoonden.

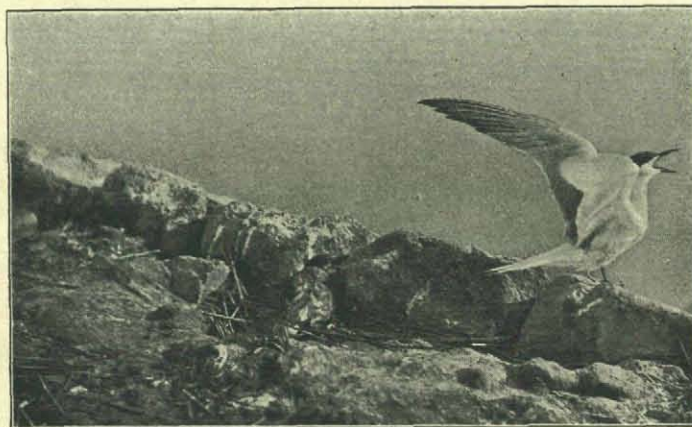
Ik zocht in het drooggelegde Steenzwaan zoolang, tot ik precies veertig jonge vischdiefjes geringd had.

Ook zat ik nog een morgen bij een tureluursnest, waarin 4 jongen lagen. Ik wilde den ouwen bij zijn kroost kieken. Deze was echter bijzonder goochem. Hij kwam

wel naderbij, doch bleef een paar d.M. achter het nest staan. Met geluid en bewegingen lokte hij de kleinen naar zich toe en 't duurde niet lang, of er kwam beweging in het nest en spartelde het viertal uit het kuiltje naar de moeder toe, die haar lokroep en gebaren versterkte, maar tevens achteruitdeinsde, naarmate de donsotjes haar meer nabij kwamen. Ik zag het hopelooze van mijn pogingen in en ging andere bezigheid zoeken.

De twee scholeksters, die beide n.b. op onbevuchte eieren zaten te broeden, de eene op 4, de andere op 2 eieren, stonden ook nog op 't programma. Toen ik er werk van wilde maken, had de laatste er den brui van gegeven en het nest in den steek gelaten. De andere zat er nog. De camera ging voor 't nest, het contact er boven en uit de verte toekijkend zag ik den vogel het nest naderen en even de vlerken uitslaan. Ook hij was vereeuwigd.

Nadat ook een laat vischdiefje me 2 mooie cliché's had gegeven, was mijn werkzaamheid ook daar ten einde en zou het seizoen besloten worden met eenige tochten naar de inlagen, waar tot Augustus fotowerk voor me was. Ook had ik nog 60 ringen voor vischdiefjes, 100 voor kokmeeuwen en 200 voor groote sterns. Die moesten en zouden ook nog aan den man.

Vischdiefje.

Foto J. VIJVERBERG.

Op een mooien Zondagnamiddag — mooie dagen hadden we dezen zomer genoeg — reed ik dan naar den pachter van de eerste inlage, om hem te vragen, of ik naar den hil mocht en daarvoor zijn boot gebruiken mocht. Nu, er was geen bezwaar, maar ik kon er veel vlugger en gemakkelijker komen, zei hij, dan met de boot. Er stond zóó weinig water, dat ik de hil in de ze inlage met de laarzen aan gemakkelijk bereiken kon. Ik had maar een geul van een meter of tien door te loopen en het water reikte nergens tot boven de knie. De laarzen hingen in 't wagenhuis, lange gummilaarzen, ze reikten tot aan de heup, ik moest ze maar nemen. Ik bond de laarzen op de tuf en reed nog zoover langs den dijk door, tot ik me tegenover de bedoelde hil bevond. Daar zette ik de tuf op den breeden berm van den dijk, verwisselde mijn knooplaarzen met de lange, nam de camera onder den arm en ging te water. Behoudens een klein schrikje, als ik eens plotseling wat dieper doorzakte, kwam ik zonder het minste bezwaar droogvoets door de tien meter breede geul en stond toen op een laag, vlak slikveld, in gewone tijden den bodem van den plas, waarop zich, honderd meter

verder, een halven tot een heelen meter er boven uitstekend, het vogeleiland, de hil, zich verhief, aan eene zijde beschermd door een breeden zoom van hoog riet, aan den westkant door een sterke glooiing van Vilvoordsche keien.

Reeds toen ik den voet in het water had, waren vele vogels de lucht ingegaan, doch nu ik het eiland naderde, ging de hoofdmacht omhoog, een wolk van dwarrelende vogels, die een gekrijsch aanhieven, hetwelk mij deed denken aan het beestachtige gehuil der barbaren in vroeger tijd, als ze den vijand aanvielen. Inderdaad lijkt me het rauwe, duizendvoudige gekrijs dezer zeevogels evenzeer een verweermiddel, een schrikanjaging voor zwakke zenuwen. Een kennis, dien ik eens het

Groote Sterns.

Foto J. VIJVERBERG.

genoegen deed, hem mee te nemen naar het vogelparadijs, moest na korten tijd met zware hoofdpijn naar den dijk gebracht worden.

Ik was voor dat helsche kabaal al tamelijk immuun geworden en lette er niet eens op.

Bij den hil gekomen, volgde een andere vertooning: tientallen van jonge vogels schoven als ratten over den grond, om een schuilplaats te zoeken. Toen ik den hil betrad en overliep, zag ik geen beestje zich meer bewegen, maar elk bosje gras, elke melde, of malvaplant huisvestte een of meer jonge vogels, meest groote sterns. Deze waren op dit eiland het talrijkst, en er lagen nog vele nesten met eieren. Langs de randen lagen de legsels der vischdiefjes, terwijl in de voegen der keien kleine jongen zich verscholen hadden. De kokmeeuwnesten waren op een enkel na, ledig. Ik zag al dadelijk, dat ik er voor deze zwartkoppen te laat bij was. Wel ontdekte

ik tusschen het riet telkens nog jonge meeuwen, maar mijn honderd ringen zou ik bezwaarlijk plaatsen, dat zag ik al dadelijk.

Ik zocht echter eerst naar een nest van een grooten stern, om een opname te kunnen doen.

Daarvoor ging ik naar den rand van den hil, omdat deze middenop zoo dicht begroeid was met melde en malvaplanen. Deze teekenen zich op de foto zwart af, als elke amateur-fotograaf wel weet en als zich tegen zoo'n achtergrond dan de stern met z'n zwarten kop en snavel projecteert, dan gaat die in het donkere vlak verloren en kan men wanen, een vogel zonder kop gekiekt te hebben. Ik zocht dus aan den rand een geschikt nest, waar minder vegetatie was, de grond leemkleurig en de droge bodem van den plas met den zeedijk in de verte de meer verwijderde achtergrond vormde. Ik vond een groep van een tiental nesten, plaatste de camera bij dat, hetwelk mij het geschikst leek, stelde het contact, trok nog enkele meldeplanten uit en ging naar het tegenovergestelde uiteinde van de hil, waar ik me den tijd kortte met het ringen van de jongen van groote en kleine sterns en van kokmeeuwen, zooveel mogelijk weggedoken tusschen planten en riet, om mezelf de kans op een opname niet te benemen. Toen ik na een half uur ging kijken en er nog geen contact gemaakt was, stapte ik naar den dijk, om de vogels wat rustiger te doen worden.

Dit hielp. Toen ik weer ging kijken, had de sluiters zijn werk gedaan. Dien namiddag kreeg ik 3 opnamen, waarna ik nog wat ringen aan den „man" ging brengen. Verscheidene keeren nadien ben ik nog naar de inlagen geweest en maakte ik mooie opnamen van groote en kleine sterns beide; van de kokmeeuw geen enkele meer. Ik ringde in 't geheel 200 groote sterns; 160 vischdiefjes en $\pm$ 50 jonge kokmeeuwen voor het Leidsche Museum en besloot hiermede het vogelseizoen 1921.

Noordgouwe.

J. VIJVERBERG.

ONZE LANDSLAKKEN.

(Vervolg van de determineerlijst. Zie de vorige Jaargang XXVI blz. 83).

7a	Hoogstens 4 mm. wit of kleurloos	8
b	Hoogstens 3½ mm. bruin of hoornkleurig (geel), mondrand weinig (<i>Acanthinula</i>) of niet verdikt	9
c	Minstens 5 mm.	12
8a	Mondrand niet verdikt. Doorschijnend, kleurloos, soms wat groenachtig, glad ¹⁾ , laatste omgang niet zeer groot, met fijne navel, 4 mm.	
		<i>Vitrea crystallina</i> Müll.

Algemeen, op vochtige plaatsen, onder steenen, in bosschen. Vergelijk ook

1) „Glad" beteekent: zonder strepen. Met „strepen" bedoel ik dwarsstrepen. „Strepen" zitten in de sculptuur, „banden" in de kleurentekening.